

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5 „. Egyen szám — „ 5 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: főpiacz, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KAROLY könyvkereskedésében és a szerkesztőségnél. Egyébként a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petitsorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint színtűn több izbeli hirdetések alk. szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.

„Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény minden patit sora 15 kr.

Név- vagy bérmenttetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyazint a kizárások nem adatnak meg.

A közigazgatás.

Debreczen, okt. 18.

A mostani közigazgatásnak szükségelt reformja hangot nyert a trónbeszédben és a választófeliratokban.

E tekintetben sem lehet tudni a kormány véleményét; maga Jókai Mór, a kormánypárti felirat készítője, s egyszersmind előadója, midőn előterjesztésében e passzusra tért, kinyilatkoztatta, hogy ő nem mint előadó, hanem mint képviselő nyilatkozik, tehát csak következtetést vonhatunk, hogy mi fog történni.

Tisza Kálmán, ki mint ellenzéki vezér, a megyék autonómiája fentartásában látta a magyar alkotmány garantiját, kormányra jutásával sietett ezzel ellenkezőleg járni el, s a mindenütt felállított közigazgatási bizottságokkal — melyeknek egy része államhivatalnokokból áll — törekedett megbénítani és szűkebb körbe szorítani a törvényhatóságok hatáskörét.

Megcáfolhatatlan igazság, hogy ha egyik végrehajtó közeg mellé még egy másik végrehajtó közeget állítunk, ezzel nemcsak nem segítünk, hanem ártottunk, mert így mindegyiknek módot nyújtottunk az egymásrai utalhatás által a kötelesség alóli kibuvásra, tehát a közigazgatási bizottságok sem elégitették ki a kormány várakozását.

Mióta alkotmányunk egy a hogy visszaállított, mindegyik sietett a régi megyék hatáskörének megnyirbálásával a végrehajtó hatalmat a kormány kezébe összpontosítani, s a régi hatalmától meg-

fosztott megyéktől még is annyit kívánni, mit már — hatalma hiányában — nem is teljesíthetett, és így lehetett aztán ráfogni, hogy tehetetlen, hogy a választott tisztviselőknek képzetlenségében, erélytelenségében van a hiba, tehát más uton nem, csupán csak kinevezett tisztviselőkkel lehet kormányozni, vagyis a kormányok egyik a másik után mind oda törekedtek — saját uralmuk biztosítása végett, — hogy a centralizatiót, vagyis a hatalomnak a kormány kezébeni összpontosítását végrehajtsák.

Kétséget nem szenved, hogy a kinevezett tisztviselők vak engedelmességre vannak utalva, első sorban mindig a kormány parancsai reájuk nézve az irányadók, feltételül és gyorsan teljesítik a rendelkezéseket; ámde az ilyen tisztviselőkkel nagyon is könnyű az alkotmányt megsemmisíteni, és a nemzetet az egyeduralomba bevinni.

Azt állítják az összpontosítás védői, hogy a választott tisztviselők nem eléggé kvalifikáltak, mert a nép választások alkalmával nem képes kvalifikációt mérlegelni, hanem csak a népszerűsége, a rokonszenvre alapít, ebben van némi igazság, de hát a kinevezett tisztviselők birhatnak-e elég képességgel, midőn ott a nepotismusnak, s a lekötözöttségnek száz tér nyílik magát érvényesíteni.

A választott tisztviselő, ha képtelen, vagy kötelességét nem teljesíti, vagy a választói bizalmával visszaél, eljön az új választás és többé nem jön ki neve az urnából, míg ellenben a kinevezett tisztviselő-

lővel szemben nagyon kevés kilátás van a megszabadulhatásra.

Az alkotmánynak legmegbízhatóbb garanciája a decentralizált közigazgatás. Senkinek, magának a kormánynak sem szabad birni anynyi hatalommal, hogy az alkotmányt megbuktathassa. A hatalomnak nem összpontosítására, hanem mentül szélyelebb osztására a törvényhatóságoknak tágabb hatalmi hatáskörrel felruházására van Magyarországnak szüksége, hogy így ne csak a törvényhatóságok, hanem a kormány visszaélései is kellőleg ellenőrizve legyenek.

— A király és az orosz csár közötti találkozás híre mind Bécsből, mind Pétervárról nagy határozottsággal megezőfóljak.

— A du.avecsei kerület óriási többsége Németh Albertet élteti. Jankovichnak csak itt-ott vannak emberei, dacára, hogy napok óta csetnek-ihatnak, Dunavecse és Apostagon, hol legerősebb volt Jankovich pártja, Szalay és Verhovay beszéltek a néphez. Beszédjökben kiemelték, hogy a népnek nem áll érdekében a kormány fizetett biztosát tenni képviselővé. A lelkesedés a függetlenségi elvek mellett nagy.

— A polgári perrendtartás életbeléptetésének elhalasztását híresztelték e napokban. E hirt a kormánypárti lapok mai sugalmazott közleménye alaptalannak jelenti ki. A perrendtartási novelle újév napján életbe fog lépni.

— A delegátiók megnyitása — mint hiszik, — e hó 27-én fog megtörténni.

Debreczen, okt. 18.

A debreczeni harmadik választókerület függetlenségi pártjának szerencsés választását, hogy t. i. MUDRONY SOMA urat léptette fel jelöltül, nemcsak Debreczen város minden rendű rangu polgárai, hanem még távol vidékek lakói is egyhangulag őszintén üdvözlik.

A tevékenység, az önzellen törekvés: előbbre vinni, ha csak egy lépéssel is a nemzet közügyét, megtermé gyümölcsét. A név, melynek viselője nem ismer fáradságot, nem nehézséget, ha a közjóra szükséges a cselekvés, beszárnyalja széles e hazát, s bevési magát az emlékeztetbe, helyet foglal a szivekben és lépteit mindenki levele kísér, A hiány, mely a parlamentben érezhető Mudrony távollétében, mind jobban feltűnik. A választások zajában az elvakult szenvedély nem vette észre, mit mivel, ám ma megdöbbenve érzi tulkapásea terhét.

Az ország szeme ismét Debreczenre van függesztve. Töle várja a képviselőház kiegészítését. Hissztük, nem fogja megcsalni a várakozást, melyet élénken feltüntet a többek közt az alább közölt levél is:

Hazafiai üzenet

A debreczeni III-dik képviselő választókerület függetlenségi párti választóihoz.

A Duna mellől, okt. 16.

Anyagi jólétünk első rendű tényezői: a gazdák és iparosok országsszerre szomorú sorsra vannak kárhözhatva. Évek óta mélyen érzi a bajt mind a földmivelő, mind az iparos osztály, és érzi azt is, hogy a helyzet nem javul, hanem évről évre rosszabbul. 1879-dik évben mindkét osztály hatalmas kifejezést adott a közvéleménynek, a köztudatnak, megjelölve a bajt és az orvoslás legfontosabb eszközeit. Székesfehérvárott rendezett országos kiállítás alkalmával országos gazdasági és ipari ér-

ságos ur-nak nem szólítja. Ha látogatásba megy, hasonfajtájú barátjához előbb beküldi a névjegyet s aztán kijön a „Bucsi”, hogy üdvözölje a „Niki”-t. Beszélnek Albinról, a Lolly grófnőről, a kis Olga komteséről, a legutóbbi futtatásról, a nemzeti színház balette — táncosnőről és a többi.

Ha elfogyott a pénzmag kerit s uraskodik tovább. Azt tartja, a kinek adósága nincs nem is fiatal ember, hiszen talán ő is adósság fejében jött a világra...

Nagy barátja a kártyának, de ideges mindkettő a zenétől. Szerintök a sápadt, halvány arcuszín végtelen „erdekes”, sőt magam is ismerem egy friltit, a ki csak azért tivornyázik őjjelenként, hogy másnap annál érdekesebben nézzen ki. A frilti „ur” mindentűt, s egyformán jól találja magát mindenhol. Azt mondja, hogy tud francziául, angolul, olaszul, de legkedvesebb nyelve a német. Magyarországon már csak a „peuple” a „burger” beszél magyarul. Hozzászól mindenhez, kritizál mindent s a legszébb, legremekebb tárgyra is csak azt mondja: „csinos”; mert csodálkozásnak kifejezést adni a frilti szerint: nem „chic” dolga. Blazirtnak tettei magát s hizeleg neki, ha valaki azt mondja róla, hogy „roué”. Igazi don Juan mind a kettő és szemtelen tolakodó a hölgyekkel szemben.

Szorgalmasan olvassa a divatlapokat s ha nem tud másról feosegni, emlékébe idézni a futtatáson látott öltözeteket. Ha bemegy szobájához, — kinél „aufschreiben”-re dolgozik — „rendesen ezt kérdi: „Tudja maga bárrátom az utolsó divátot?”

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Társadalmi bogarak.

I.

„Nagyaságos ur.”

Lakk, frakk, klakk...

Az ember a hány, annyi féle. Van szorgalmas, derék, becsületes ember, van hanyag, rest, jellemtelen, naplopó; s mindenik, legyen az dugdagdag vagy pór, szegény vagy jómódu, vagyonos polgár, művelt vagy műveletlen, mindenik teljesít bizonyos hivatást, ha még olyan csekélyt is. Csak a „dandy”, a „firtli” vagy a hogy ő magát szólíttatja a „nagyaságos ur” nem ismer hivatást, nem teljesít kötelességet.

Igazi heréje ő a társadalmnak.

Azt mondják, hogy minden ember egyenlő születésű. Már kérem alássan a firtli protestál ez ellen, mert ő nem „peuple” hisz dedanyjának mostoha testvére X. bárónő volt és nagyanyja Y. grófnő!

Tehát az ő vére nem olyan, mint a többi közönséges emberé, hanem félig kék. A „kék vér” pedig, ha még olyan halvány kék is, tisztelgetet biztosít. Innen van, hogy a firtli imádja az arisztokracziát, istenesíti a mágnsát.

A dandy beismeri, hogy az ő ereiben csak „piros vér” folyik, de azért utánozza a „kék vért” s mély tisztelgetéssel tekint a mágnsok iránt. A firtlit ki nem állhatja, sőt gyűlöli. De mindkettő büszke nemesi czimerére s mindenik Árpádtól igyekszik leszármaztatni családját.

E szót: tanulni — nem ismeri egyik sem. Csak az iskola körül járt, de nem bele. Tanárai megbuktatták párszor, aztán mikor ez sem használt, mit csináljanak vele — áterszertették.

A legtöbb esetben azonban segített a protekció. Mikor átszuszott az osztályokon s kikapta az érettségi bizonyítványt, felment a fővárosba s beíratta magát az egyetemre, de a hol csak kétszer fordult meg az év elején és az ég végén.

A firtlinek sajátos élete van. Tizenkét órák felkél, elmegy a kávéházba, ott ül egy negyedórát, (tovább nem maradhat, mert az egy helyen való ülés unalmas), megnézi óráját (ha ugyan nem „tanul”) betekint a vacsi-utcába, onnan kimegy a korszóra s mikor eljött a hat óra — úgy hónap elején — ebédelni siet a Szikszayba. Onnan ismét kávéházba. Játsszik egy pár játszma billiárdot, aztán feltéve monokliját, nyakába veszi a várost. Henzezget uton-utólen, készakarva oldalba löki ezt vagy azt, csakhogy nagy garral kiálthasson utána: „párrdon!” Járása olyan, mint a kinek örökösön fájó tyukszeme van a lábán, vastag rövid botját balkezébe fogja, jobbával pedig egyik kopott mágns barátjának karjába kapaszkodik. Ha dohányos és szivarja félig már elégett, eldobja, ha rá akar gyujtani vár addig, míg „chic”-es emberre talál; en nek hiján csak a kaszinó portásának gyufáját veszi igénybe.

Valódi gentleman és korrekt embernek tartja magát, a ki kész bármikor az elégtételadásra, de segédje csak mágns lehet. Létt volna vagy tíz párbaja, de az

utolsó pillanatban mindig nagylelkűleg megboesátott ellenfelének. Hisz elég dicőség a hirlapi nyilatkozat, mely szerint „a lovagiasságnak elég tetteget.” Az újságokat s az irodalmat ki nem állhatja, de annál jobban érdekli minden, a mi a sport körébe tartozik. Szereti a lovakat, kutyákat, fogatokat. Nem mulasztana el a viláért egy futtatást s megáll minden szijgyártó tüzlet előtt.

Beszéde „nagyurias”, ámbár én ismerem igen sok nagyurat, a kik nem beszélnek úgy. Az „r”-t nem tudja kimondani, és az „a” betűt nem ismeri, nála minden „á”, épen úgy, mint minden ember — a mágnsokat kivéve — „bárrátom.” Czipője lakkból van, fekete-sárga harisnyával. (Ezt tartja urasnak!) Kalapjának bélése valódi selyem s benne hét águ koronás monogram; ő azt mondja, hogy hízlegésből varrta bele a bolti leány, de én bizonyos vagyok benne, hogy az csak az ő direkt kívánságára jutott tros kobakjának fedőjébe. Elegánsan jár s ruhája rendszeren többet ér ő nála magánál.

A dandy csak abban különbözik a firtlitől, hogy tíz órák kel fel, ritkán ebédel (inkább kávéházakban mulatja el a pénzt) és kabátja gomblyukában kis virágcsokrot hord. A firtli ezt nem teszi, mert az szerinte nem fér össze a „bon ton”-nal.

De azért mindkettő rendkívüli „chic” — és ember. „Verve”-vel beszél mindenik, egyformán lenézi a járó-kelő közönséget a sétányokon, egyformán parancsol a pin-czérnek s jaj annak, a melyik őt „nagy-

Maria-celi gyomor-cseppek;

hatáson gyógyeszer a gyomor minden bántalmait ellen,

és felülmulthatatlan az átvágy-hiány, gyomorgyengeség, rozszagú lehellet, szelek, savanyú felbűfés, kólika, gyomorhurut, gyomorgöcs, huykőképződés, túlságos nyálkáképződés, sárgaság, undor és hányás, főfűjás (ha az a gyomorból ered), gyomorgöcs, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, gúliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Árása használható utasításokkal együtt 35 kr.

Debreczenben Dr. Rothschnek V. Nándor gyógyeszeres uraknál, vasos-iztr-magyar birodalom minden nagyszertárában és kereskedésében.

Küldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,

„Ez a címzett gyógyeszerárban Mosierben, Morvaországban.

ajánlatokat nyerne mindenféle állású hölgyek azzal a „Frigidit” Berlinben, Bülowstrasse (jobb intézet) Atapszabály 20 beküldése mellett küldetik.

(354.)

mmel ki tintetve.

878,

Z. Eggerszeg

május 2-dikán

1881.

első díj.

ÜLLER

pesten,

T, változó szítával

ra. KOPTATOKAT, STÁKAT cséplőgé-

Nagyban árleengedés.
Raktára a CAWLEY & HENRY franczia cigarett papir és gép-alkékek
WLACH ALBERT,
Bécs, II. Praterstrasse, Nr. 18.
Ekte der Asperngasse Hotel Európa.
(331.)

